

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

18 aprilie 2022

Colegiul Penal lărgit în componența:
președinte
judecători

mun. Chișinău

**TOMA Nadejda
CATAN Liliana
DIACONU Iurie
GUZUN Ion
BOICO Victor**

a judecat, fără participarea părților, recursurile ordinare declarate de către inculpații Supivnic Marina și Supivnic Stanislav, avocatul Vicol Ion, în numele inculpaților Supivnic Marina și Supivnic Stanislav, și a avocatului Kovali Vladimir, în numele inculpatei Supivnic Marina, împotriva deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 25 octombrie 2021, în cauza penală a lui:

Supivnic Stanislav XXXXX, născut la XXXXX,
originar și domiciliat în XXXXX;

și

Supivnic Marina XXXXX, născută la XXXXX,
domiciliată în XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 02.12.2014 – 04.03.2019;

Instanța de apel: 10.12.2019 – 25.10.2021;

Instanța de recurs: 28.02.2022 – 18.04.2022.

Asupra recursurilor ordinare declarate, Colegiul Penal lărgit

c o n s t a t ă:

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, din 4 martie 2019, Supivnic Stanislav și Supivnic Marina au fost achitați de învinuirea adusă în baza art. 190 alin. (5) Cod penal pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

2. Prima instanță a constatat că Supivnic Stanislav și Supivnic Marina sunt învinuiți de faptul că, urmărind scopul dobândirii prin înșelăciune și abuz de încredere a bunurilor altei persoane, în urma înțelegerii prealabile și împreună, aflându-se în mun. Chișinău, unde Supivnic Stanislav prezentându-se ca director al SRL „Creativ SV”, profitând de faptul că au intrat în încrederea cetățeanului Greciei, administrativ al „M.A.A.G.” Xhabafti Vasil, l-a convins pe acesta să încheie cu Supivnic Marina, directorul SRL „Creativ SV”, un contract de vânzare-cumpărare, prin care vânzătorul, Xhabafti Vasil s-a obligat să vândă către SRL „Creativ SV” marfă în sumă de 65000 euro.

În continuarea acțiunilor criminale îndreptate spre dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, Supivnic Stanislav și Supivnic Marina au primit în mun. Chișinău la 19.12.2013, 25.12.2013, 29.12.2013, 06.01.2014 marfă expediată din

Grecia de către Xhabafti Vasil, în cantitate de 75902 kg de mandarine în sumă totală de 23500 euro, marfă pentru care din start nu aveau intenția să o achite.

Intrând în posesia mărfii indicate mai sus, Supivnic Stanislav a vândut-o, iar după încasarea banilor rezultați din realizarea mandarinilor, conform planului întocmit în prealabil, prin înșelăciune și abuz de încredere, sub pretextul încheierii unor contracte noi cu alte întreprinderi din mun. Chișinău, a obținut de la Xhabafti Vasil, file de format A4 curate, cu impresiuni de ștampilă a „M.A.A.G.” Xhabafti Vasil și semnătura lui Xhabafti Vasil. Pe aceste file de format A4 curate, cu impresiuni de ștampilă a „M.A.A.G.” Xhabafti Vasil și semnătura lui Xhabafti Vasil, Supivnic Marina și Supivnic Stanislav împreună, au imprimat dispozițiile de plată cu nr. 2 din 21.12.2013, nr. 3 din 27.12.2013, nr. 4 din 30.12.2013, nr. 5 din 30.12.2013, nr. 5 din 30.12.2013, nr. 1 din 09.01.2014, nr. 2 din 09.01.2014, nr. 3 din 10.01.2014, nr. 7 din 25.03.2014 și nr. 8 din 25.03.2014 semnate la compartimentele conducător/contabil-șef/ a plătit casierul de către Supivnic Stanislav și Supivnic Marina, care certificau faptul, precum că SRL „Creativ SV” s-ar fi achitat cu „M.A.A.G.” Xhabafti Vasil, în persoana lui Xhabafti Vasil, pentru marfa furnizată în temeiul contractului nr. 02/13 din 02.12.2013, ceea ce de fapt nu corespunde realității.

În consecință, prin însușirea mărfii și neachitarea prețului pentru ea, părții vătămate Xhabafti Vasil i-au fost cauzate daune în proporții deosebit de mari, în sumă totală de 23500 euro, echivalentul a 419348,10 lei.

Aceste acțiuni ale lui Supivnic Stanislav și Supivnic Marina au fost încadrate, de către acuzare, în baza art. 190 alin. (5) Cod penal – *escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, săvârșită de două persoane, care a produs daune în proporții deosebit de mari.*

3. Apel au declarat procurorul în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Ceruța Elena și avocatul Dodica Ruslan, în numele părții vătămate Xhabafti Vasil.

3.1. Procurorul Ceruța Elena prin apelul declarat a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Supivnic Stanislav și Supivnic Marina să fie recunoscuți culpabili de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal și condamnați: Supivnic Stanislav la închisoare pe un termen de 10 ani, în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul a ocupa funcții în domeniul gestionării bunurilor materiale pe un termen de 5 ani, iar Supivnic Marina la închisoare pe un termen de 8 ani, în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul a ocupa funcții în domeniul gestionării bunurilor materiale pe un termen de 5 ani.

În motivarea apelului, procurorul a invocat că sentința este neîntemeiată, deoarece probatoriul administrat nu a fost analizat prin coroborare, prima instanță limitându-se doar la o simplă enumerare a probelor, fără a se expune expres care probe sunt admise, sau după caz, respinse, cu indicarea motivului.

Mai mult, prima instanță neîntemeiat a pus la baza soluției adoptate doar declarațiile inculpaților și ale martorilor apărării Panpuh Iu. și Malinovschi Vl., acestea fiind contrare *raportului de expertiză judiciară* (potrivit căruia dispozițiile de plată au fost falsificate), *proceselor-verbale de examinare a documentelor* (informația privind traversarea frontierei de stat de către partea vătămată care la momentul semnării unor dispoziții de plată nici nu era pe teritoriul țării), *scrisorii*

expediate de către ambii inculpați părții vătămate, prin care, de fapt, recunoaște neplata mărfii primite.

Declarațiile martorilor Malinovschi Vl. și Panpuh Iu. urmau a fi apreciate critic, ținând cont de faptul că la întrebări concrete a acuzării nu au putut răspunde, mai mult ca atât Panpuh Iu. a declarat că chipurile partea vătămată ar fi semnat și o recipisă, fapt care în instanță nu s-a adevărit.

Dacă marfa primită (mandarinele) ar fi fost achitată, atunci inculpații nu ar fi expediat, după pornirea urmări penale, în adresa părții vătămate o scrisoare prin care au solicitat comunicarea rechizitelor bancare pentru achitări.

De asemenea argumentele expuse în partea descriptivă a sentinței vin în contradicție cu dispozitivul. În acest sens apelantul a indicat că prima instanță argumentează achitarea pe motiv că nu au fost constatate elementele infracțiunii, dar achitată inculpații pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

Totodată, în partea descriptivă a sentinței este indicată învinuirea adusă inculpaților prin ordonanța din 05.11.2014, respectiv soluția este motivată după semnele componenței de infracțiune prevăzută de art. 190 alin (5) Cod penal, redacția până la modificările operate prin Legea nr. 179 din 26.07.2018, limitându-se doar la expunerea vagă într-un singur aliniat doar la semnele laturii obiective *comportament dolosiv și viclean*, fără a se expune referitor la celelalte acțiuni ale laturii obiective incriminate inculpaților prin ordonanța din 02.11.2018.

Prin urmare, la caz, nu este prezentă o *neînțoarcere a datoriei*, ci sunt prezente toate semnele componenței de infracțiune prevăzută de art. 190 alin (5) Cod penal.

3.2. Avocatul Dodica Ruslan în apelul declarat în numele părții vătămate Xhabafti Vasil a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpații Supivnic Stanislav și Supivnic Marina să fie recunoscuți vinovați și condamnați în baza de art. 190 alin. (5) Cod penal la închisoare, în limita prevederilor Codului penal.

În motivarea apelului, avocatul a indicat motive similare apelului procurorului, suplimentar invocând că, în mod eronat a fost constatată expirarea termenului de punere sub învinuire a lui Supivnic Stanislav, constatând neîntemeiat că termenul de bănuț se calculează din 04 iunie 2013 și până la 04 septembrie 2014.

Conform materialelor cauzei penale, urmărirea penală a fost pornită la 04 iunie 2014, iar la 06 iunie 2014 a fost abrogată ordonanța de pornire a urmăririi penale și s-a dispus refuzul în pornirea urmăririi penale.

La 10 iulie 2014 ordonanța de refuz în pornirea urmăririi penale a fost anulată de procurorul ierarhic-superior, fixându-se termenul începând cu 10 iulie 2014.

Potrivit legislației și jurisprudenței naționale, actul prin care s-a pornit urmărirea penală nu constituie o formulare a învinuirii enunțate persoanei, ci un act care prezumă existența bănuțelii rezonabilă că a fost săvârșită o infracțiune.

Bănuțul, în temeiul art. 63 alin. (1) Cod de procedură penală, este persoana în privința căruia există anumite probe că a săvârșit o infracțiune, până la punerea ei sub învinuire.

Ordonanța de recunoaștere ca bănuț este unul din actele stabilite pentru determinarea oficială a statutului juridic al participantului la proces, căruia legea îi oferă drepturi și îi stabilește obligațiuni în legătură cu faptul cercetat.

Odată cu aceasta, legea stabilește că actul respectiv se aduce la cunoștință persoanei în decurs la 5 zile din momentul emiterii, cu excepțiile stabilite de lege.

Prin urmare, concluzia privind constatarea că Supivnic Stanislav ar fi avut de fapt calitatea sau statutul de bănuît începând cu data de 04 iunie 2014, este neîntemeiată.

4. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 25 octombrie 2021 a fost admis apelurile, casată total sentința și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Supivnic Stanislav și Supivnic Marina au fost recunoscuți culpabili de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal și condamnați:

Supivnic Stanislav la închisoare pe un termen de 9 ani, în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul a ocupa funcții în domeniul gestionării bunurilor materiale pe un termen de 5 ani;

Supivnic Marina la închisoare pe un termen de 8 ani, în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul a ocupa funcții în domeniul gestionării bunurilor materiale pe un termen de 5 ani.

A fost admisă acțiunea civilă și s-a dispus încasarea, în mod solidar, de la Supivnic Stanislav și Supivnic Mariana în beneficiul părții vătămate Xhabafti Vasil 23500 (douăzeci și trei mii cinci sute) euro în lei, conform cursului Băncii Naționale a Moldovei la data executării deciziei, cu titlu de prejudiciu material.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive, dispunându-se păstrarea acestora la materialele cauzei penale.

4.1. În partea constatatoare a deciziei, instanța de apel a constatat că:

Inculpatul Supivnic Stanislav, acționând de comun acord și prin înțelegere prealabilă cu Supivnic Marina, la 02.12.2013, având intenția dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, prezentându-se ca director la întreprinderea SRL „Creativ SV”, profitând de faptul că a intrat în încrederea lui Xhabafti Vasile, administrator al „M.A.A.G.”, inducându-l în eroare prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, în privința obiectului contractului, și anume că va executa obligațiile asumate ce constau în plata contravalorii mărfurilor livrate, deși știa cu certitudine de la bun început că nu va achita suma datorată, l-a determinat să încheie cu Supivnic Marina, directorul SRL „Creativ SV” un contract de vânzare-cumpărare, prin care vânzătorul în persoana lui Xhabafti Vasil s-a obligat să vândă către SRL „Creativ SV” marfa, iar cumpărătorul SRL „Creativ SV”, reprezentată de către Supivnic Marina, să achite contraprestația în sumă de 65000 euro.

Ulterior, în continuarea acțiunilor sale criminale, Supivnic Stanislav și Supivnic Marina au primit în mun. Chișinău la 19.12.2013, 25.12.2013, 29.12.2013, 06.01.2014 marfa expediată din Grecia de către Xhabafti Vasil, în cantitate de 75992 kg de mandarine în valoare totală de 23500 euro, respectiv intrând în posesia mărfii indicate mai sus, Supivnic Stanislav a vândut-o, iar după încasarea banilor rezultați din realizarea mandarinelor, conform planului întocmit în prealabil, prin comportamentului dolosiv și viclean, sub pretextul încheierii unor contracte cu alte întreprinderi din mun. Chișinău, obținând și profitând cu rea-credință de încrederea lui Xhabafti Vasil, a obținut de la acesta file de format A4 curate, cu impresiuni de stampilă a „M.A.A.G.” Xhabafti Vasil și semnătura lui Xhabafti Vasil, ulterior pe aceste file împreună cu Supivnic Marina, au imprimat dispozițiile de plată nr. 2 din 21.12.2013, nr. 3 din 27.12.2013, nr. 4 din 30.12.2013, nr. 5 din 30.12.2013, nr. 1 din 09.01.2014, nr. 2 din 09.01.2013, nr. 3 din 10.01.2014, nr. 7 din 25.03.2014 nr. 8 din 25.03.2014, semnate la compartimentele conducător/contabil-șef/ a plătit

casierul către Supivnic Stanislav și Supivnic Marina, care certificau faptul, precum că SRL „Creativ SV” s-ar fi achitat cu „M.A.A.G.” Xhabafti Vasil, în persoana Xhabafti Vasil, pentru marfa furnizată în temeiul contractului nr. 02.12 din 02.12.2013, ceea ce de fapt nu corespunde realității, astfel prin însușirea mării și neachitării prețului pentru ea, părții vătămate Xhabafti Vasil i-au fost cauzate daune în proporții deosebit de mari, în sumă totală de 23500 euro echivalentul a 419384, 10 lei.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate Supivnic Stanislav, a săvârșit infracțiunea de *escrocherie manifestată prin dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, prin inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, în privința obiectului actului juridic anulabil, încheierea căruia a fost determinată și de comportamentul dolosiv și viclean care produs daune în proporții deosebit de mari, infracțiune săvârșită de mai multe persoane*, fapta prejudiciabilă prevăzută de art. 190 alin. (5) Cod penal.

Inculpata Supivnic Marina, acționând de comun acord și prin înțelegere prealabilă cu Supivnic Stanislav, la 02.12.2013, având intenția dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, ultimul prezentându-se ca director la întreprinderea SRL „Creativ SV”, profitând de faptul că a intrat în încrederea lui Xhabafti Vasile, administrator al „M.A.A.G.” Xhabafti Vasil, inducându-l în eroare prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, în privința obiectului contractului, și anume că va executa obligațiile asumate ce constau în plata contravalorii mărfurilor livrate, deși știa cu certitudine de la bun început că nu va achita suma datorată, l-a determinat să încheie cu Supivnic Marina, directorul SRL „Creativ SV” un contract de vânzare-cumpărare, prin care vânzătorul în persoana lui Xhabafti Vasil s-a obligat să vândă către SRL „Creativ SV” marfa, iar cumpărătorul SRL „Creativ SV” reprezentată de către Supivnic Marina să achite contraprestația în sumă de 65000 euro.

Ulterior, în continuarea acțiunilor sale criminale, Supivnic Stanislav și Supivnic Marina au primit în mun. Chișinău la 19.12.2013, 25.12.2013, 29.12.2013, 06.01.2014 marfa expediată din Grecia de către Xhabafti Vasil, în cantitate de 75992 kg de mandarine în valoare totală de 23500 euro, respectiv intrând în posesia mărfii indicate mai sus, Supivnic Stanislav a vândut-o, iar după încasarea banilor rezultați din realizarea mandarinelor, conform planului întocmit în prealabil, prin comportamentului dolosiv și viclean, sub pretextul încheierii unor contracte cu alte întreprinderi din mun. Chișinău, obținând și profitând cu rea-credință de încrederea lui Xhabafti Vasil, a obținut de la acesta file de format A4 curate, cu impresiuni de ștampilă a „M.A.A.G.” Xhabafti Vasil și semnătura lui Xhabafti Vasil, ulterior pe aceste file împreună cu Supivnic Marina, au imprimat dispozițiile de plată nr. 2 din 21.12.2013, nr. 3 din 27.12.2013, nr. 4 din 30.12.2013, nr. 5 din 30.12.2013, nr. 1 din 09.01.2014, nr. 2 din 09.01.2013, nr. 3 din 10.01.2014, nr. 7 din 25.03.2014 nr. 8 din 25.03.2014, semnate la compartimentele conducător/contabil-șef/ a plătit casierul către Supivnic Stanislav și Supivnic Marina, care certificau faptul, precum că SRL „Creativ SV” s-ar fi achitat cu „M.A.A.G.” Xhabafti Vasil, în persoana Xhabafti Vasil, pentru marfa furnizată în temeiul contractului nr. 02.12 din 02.12.2013, ceea ce de fapt nu corespunde realității, astfel prin însușirea mării și neachitării prețului pentru ea, părții vătămate Xhabafti Vasil i-au fost cauzate daune

în proporții deosebit de mari, în sumă totală de 23500 euro echivalentul a 419384, 10 lei.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate Supivnic Marina, a săvârșit infracțiunea de *escrocherie manifestată prin dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, prin inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, în privința obiectului actului juridic anulabil, încheierea căruia a fost determinată și de comportamentul dolosiv și viclean care produs daune în proporții deosebit de mari*, infracțiune săvârșită de mai multe persoane, fapta prejudiciabilă prevăzută de art. 190 alin. (5) Cod penal.

În urma cercetării suplimentare a probelor administrate de acuzare și audiere suplimentară a inculpaților și părții vătămate, instanța de apel a conchis că vinovăția lui Supivnic Stanislav și Supivnic Marina a fost confirmată pe deplin, or potrivit contractului de livrare a mărfii, primii urmau să se achite prin transfer bancar, însă aceasta nu a fost realizat și după intrarea în posesie a mărfii, Supivnic Stanislav și Supivnic Marina au întocmit un acord adițional fals, în care au schimbat condițiile de achitare a mărfii, indicând în acesta că achitarea cu furnizorul va fi în numerar. Întocmirea acordului adițional fals cât și a celor 5 dispoziții de plată false (raportul de expertiză nr. 7447/7448 din 06.10.2014) a fost posibilă datorită transiterii de către partea vătămată a câtorva file albe cu semnătura și ștampila sa.

Instanța de apel nu a reținut ca plauzibile argumentele apărării precum că datoria a fost achitată în totalitate deoarece acestea vin în contradicție nu doar cu declarațiile părții vătămate ci și cu declarațiile martorilor cât și cu celelalte probe.

Mai mult, versiunea cu nereușitele economice nu este argumentată și întemeiată, or la caz nu au fost puse în discuție careva nereușite economice ale inculpaților precum și a întreprinderii gestionate de ei, de altfel, ei au negat existența datoriei față de partea vătămată, comunicând că s-au achitat până în luna martie 2014. Tot din acest motiv nu a fost reținută relevanța, utilitatea, concludența și veridicitatea scrisorii adresată părții vătămate și datată cu 27.09.2014, de vreme ce potrivit dispozițiilor de plată prezentate de apărare ultima tranșă a fost achitată părții vătămate la 25.03.2014.

Instanța de apel a notat că normele de drept civil se aplică în cazul concurenței lor cu normele de drept penal, dacă: 1) există posibilitatea restabilirii valorii lezate prin infracțiune pe calea acțiunilor benevole ale subiectului care a lezat valoarea, ori pe calea acțiunii civile; 2) fapta a fost săvârșită în condițiile unui risc întemeiat (de exemplu, când prejudiciul este urmarea unei decizii economice nereușite ori când s-a mizat pe obținerea prea rapidă a unor beneficii etc.).

Sub incidența legii penale trebuie să intre doar acele încălcări care demonstrează rea-voință, fraudă, malversațiune din partea făptuitorului. Nu încapă îndoială că, atunci când făptuitorul folosește documente false, încheie tranzacții în numele unei persoane juridice inexistente, își arogă funcții și calități pe care în realitate nu le are etc., își demonstrează reaua-voință în raport cu victima.

Nu mai putem afirma, retrospectiv, că nu a fost în măsură să-și execute obligațiile contractuale. Nu putem afirma că a fost de bună-credință, că a fost în imposibilitatea de a găsi mijloace materiale pentru ași îndeplini obligațiile contractuale asumate. Deoarece făptuitorul a recurs la procedee frauduloase în detrimentul victimei (care este celălalt subiect la raportul juridic), el nu se mai poate prevala de imposibilitatea sa de a-și executa obligațiile contractuale față de victimă.

În concluzie, nu poate fi invocată imposibilitatea făptuitorului de a găsi mijloace materiale pentru a-și îndeplini obligațiile asumate – ca temei de a nu-i fi aplicată răspunderea penală – dacă a manifestat rea-voință sau intenție frauduloasă față de obligațiunile asumate în raport cu victima.

În orice caz, imixtiunea penalului în sfera privată, sferă bazată pe principiul egalității părților, trebuie privită ca o ultimă măsură. Dacă ambele părți – debitorul și creditorul – obțin profituri de pe urma parteneriatului lor, rămânând proprietari asupra bunurilor sale (sau una dintre părți suferă prejudicii sub forma venitului ratat, fără a pierde însă dreptul de proprietate), atunci raporturile dintre cele două părți trebuie să rămână în continuare pe tărâmul dreptului civil. Dacă însă una dintre părți, asumându-și angajamente, nu are posibilitate și nici dorință să le execute (în prealabil fiindu-i transmise bunuri de cealaltă parte, care astfel își pierde dreptul de proprietate asupra lor), este foarte probabilă necesitatea intervenției legii penale.

Delimitarea escrocheriei de încălcarea normelor de drept civil trebuie făcută luându-se în considerare două aspecte de maximă importanță: 1) atitudinea făptuitorului față de faptul transmiterii lui a bunurilor; 2) prezența disponibilității efective a făptuitorului de a-și executa angajamentele.

Așa dar, circumstanțele enunțate mai sus arată clar că inculpații Supivnic Stanislav și Supivnic Marina, de la bun început a cunoscut despre faptul că nu vor achita marfa livrată, iar în vederea exonerării de răspundere a comunicat fapte mincinoase de referință la cele întâmplare, dând asigurări că vor achita plata pentru marfa livrată la începutul încheierii tranzacției, iar ulterior falsificând dispozițiile de plată cu privire la achitarea plății către partea vătămată.

Urmare a celor menționate, instanța de apel a considerat că, cele puse la baza achitării inculpaților Supivnic Stanislav și Supivnic Marina, sunt pripite și contradictorii analizei acțiunilor inculpatului, raportate la situația de fapt și de drept, astfel că în cazul de față instanța de fond a făcut o interpretare greșită a acțiunilor inculpaților, ignorând probatoriul administrat la caz.

În continuare, instanța de apel a statuat că în mod eronat a fost constatată expirarea termenului de punere sub învinuire a lui Supivnic Stanislav, constatând neîntemeiat că termenul de bănuir se calculează din 04 iunie 2013 și până la 04 septembrie 2014.

Conform materialelor cauzei penale, urmărirea penală a fost pornită la 04 iunie 2014, iar la 06 iunie 2014 a fost abrogată ordonanța de pornire a urmăririi penale și s-a dispus refuzul în pornirea urmăririi penale.

La 10 iulie 2014 ordonanța de refuz în pornirea urmăririi penale a fost anulată de procurorul ierarhic-superior, fixându-se termenul începând cu 10 iulie 2014.

Potrivit legislației și jurisprudenței naționale, actul prin care s-a pornit urmărirea penală nu constituie o formulare a învinuirii enunțate persoanei, ci un act care prezumă existența bănuirii rezonabilă că a fost săvârșită o infracțiune.

Bănuitul, în temeiul art. 63 alin. (1) Cod de procedură penală, este persoana în privința căruia există anumite probe că a săvârșit o infracțiune, până la punerea ei sub învinuire.

Ordonanța de recunoaștere ca bănuir este unul din actele stabilite pentru determinarea oficială a statutului juridic al participantului la proces, căruia legea îi oferă drepturi și îi stabilește obligațiuni în legătură cu faptul cercetat.

Odată cu aceasta, legea stabilește că actul respectiv se aduce la cunoștință persoanei în decurs la 5 zile din momentul emiterii, cu excepțiile stabilite de lege.

Prin urmare, concluzia privind constatarea că Supivnic Stanislav ar fi avut de fapt calitatea sau statutul de bănuț începând cu data de 04 iunie 2014, este neîntemeiată.

Totodată, sunt eronate constatările instanței de fond privind reluarea ilegală a urmăririi penale, fiind apreciată greșit reluarea urmăririi penale ca fiind încălcare a prevederilor legale prin prisma art. 251 alin. (2) Cod de procedura penală, precum că toate actele și acțiunile organului de urmărire penală sunt nule.

Astfel, la 04 iunie 2014 a fost dispusă pornirea urmăririi penale de către ofițerul de urmărire penală. La 06 iunie 2014, prin ordonata procurorului Roman Recean, a fost abrogată ordonanța din 04 iunie 2014, refuz în pornirea urmăririi penale și clasat procesul penal. La 10 iulie 2014, prin ordonata procurorului ierarhic-superior în baza plângerii părții vătămate din 25 iunie 2014, a fost dispusă admiterea plângerii, anularea ordonatei din 06 iunie 2014 și fixarea termenului de urmărire penală.

Potrivit art. 287 alin. (1) Cod de procedura penală, reluarea urmăririi penale după încetarea urmăririi penale, după clasarea cauzei penale sau după scoaterea persoanei de sub urmărire se dispune de către procurorul ierarhic superior prin ordonanța dacă, ulterior, se constată că nu a existat în fapt cauza care a determinat luarea acestor măsuri sau că a dispărut circumstanța pe care se întemeia încetarea urmăririi penale, clasarea cauzei penale sau scoaterea persoanei de sub urmărire”.

Prin hotărârea Curții Constituționale privind excepția de neconstituționalitate a art. 287 alin. (1) Cod de procedura penală nr. 12 din 14.05.2015 a fost declarat neconstituțional.

Reieșind din faptul că Hotărârea Curții Constituționale nu au caracter retroactiv, ordonanța de reluare a urmăririi penale din 10 iulie 2017 este legală.

La individualizarea pedepsei inculpaților Supivnic Stanislav și Supivnic Marina, instanța de apel a invocat prevederile art. 6, 7, 16, 61, 75, 76, 77 și 78 Cod penal, ținând cont *de gravitatea infracțiunii săvârșite*, care se atribuie la categoria infracțiunilor deosebit de grave, prin prisma prevederilor art. 16 Cod penal, *de faptul că infracțiunea a fost săvârșită din intenție, de personalitatea inculpaților*, care anterior nu sunt judecați și sunt încadrați în câmpul muncii, nu au conștientizat fapta comisă, nu au recuperat paguba comisă prin infracțiune, *de lipsa circumstanțelor ce atenuează sau agravează răspunderea penală*.

Așa dar, în urma analizei circumstanțelor cauzei și a personalității inculpaților, instanța de apel a apreciat că scopurile descrise în alin. (2) a art. 61 Cod penal, vor fi atinse doar prin numirea unei pedepse cu închisoare și dispunerea executării acesteia în penitenciar de tip închis cât și a pedepsei complementare obligatorii – privarea de dreptul de a ocupa funcții și a exercita activități în domeniul gestionării bunurilor.

În continuare, în conformitate cu art. 220 alin. (1)-(3) Cod de procedură penală, acțiunea civilă în procesul penal se soluționează în conformitate cu prevederile prezentului cod. Normele procedurii civile se aplică dacă ele nu contravin principiilor procesului penal și dacă normele procesului penal nu prevăd asemenea reglementări. Hotărârea privind acțiunea civilă se adoptă în conformitate cu normele dreptului civil și ale altor domenii de drept.

Conform art. 1398 alin.(1) Cod civil, cel care acțiunează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

Conform art. 1422 alin. (1) Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc.

Instanța de apel constată că este probată existența faptului ilicit, cauzarea prejudiciului, legătura causală dintre fapta ilicită, prejudiciu și vinovăția inculpatului de comiterea faptei ilicite. În aceste condiții instanța de judecată constată că sunt prezente toate condițiile pentru angajarea răspunderii delictuale a inculpatului.

Prin ordonanța ofițerului de urmărire penală din 30 septembrie 2014, Xhabafti Vasila fost recunoscut în calitate de partea civilă în cauza penală (vol I, f.d.102-104).

În cadrul cercetării judecătorești, Xhabafti Vasil a înaintat acțiune civilă împotriva inculpaților Supivnic Stanislav și Supivnic Marina, solicitând încasarea prejudiciului material în sumă de 23500 euro.

În conformitate cu art. 219 Cod de procedură penală, acțiunea civilă în procesul penal se intentează prin depunerea unei cereri, adresate procurorului sau instanței de judecată, de către persoanele fizice sau juridice cărora le-au fost cauzate prejudicii materiale sau morale nemijlocit prin fapta (acțiunea sau inacțiunea) interzisă de legea penală sau în legătură cu săvârșirea acesteia.

În același context, potrivit art. 221 Cod de procedură penală acțiunea civilă în procesul penal se intentează în baza cererii scrise a părții civile sau a reprezentantului ei în orice moment de la pornirea procesului penal până la terminarea cercetării judecătorești. Acțiunea civilă se intentează față de bănuțit, învinuit, inculpat, față de o persoană necunoscută care urmează să fie trasă la răspundere sau față de persoana care poate fi responsabilă de acțiunile învinuitului, inculpatului.

În baza art. 387 Cod de procedură penală, odată cu pronunțarea sentinței de condamnare, apreciind dacă sunt dovedite temeiurile și mărimea pagubei cerute de partea civilă, instanța este obligată să admită acțiunea civilă, în total sau parțial, ori să o respingă și doar alin. (3) stipulează excepția – în cazuri excepționale când, pentru a stabili exact suma despăgubirilor cuvenite părții civile, ar trebui amânată judecarea cauzei, instanța poate să admită, în principiu, acțiunea civilă, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor cuvenite să hotărască instanța civilă.

În baza normelor de drept menționate, instanța de apel a considerat necesar de a soluționa și acțiunea civilă înaintată de către partea vătămată Xhabafti Vasil, privind încasarea din contul inculpatului a prejudiciului material, aceasta urmând a fi admisă.

În viziunea instanței de apel solicitarea părții vătămate Xhabafti Vasil de încasare a prejudiciului material în sumă de 23500 euro este justificată, de vreme ce s-a stabilit cu certitudine în cadrul cercetării judecătorești cu privire la faptul că între partea vătămată și inculții a avut loc relații contractuale în urma cărora e către partea vătămata a fost livrată marfa în suma totală 23500 euro.

În asemenea circumstanțe, instanța de apel a considerat justificat de a dispune spre încasare din contul inculpaților Supivnic Stanislav și Supivnic Marina în beneficiul părții vătămate Xhabafti Vasil a sumei de 23500 euro, acesta sumă fiind restanța care urma a fi achitată pentru marfa sub forma de mandarine livrate.

5. Recursuri declară inculpații Supivnic Marina și Supivnic Stanislav, avocatul Vicol Ion, în numele inculpaților Supivnic Marina și Supivnic Stanislav, și avocatul Kovali Vladimir, în numele inculpatei Supivnic Marina.

5.1. Inculpata Supivnic Marina prin recursul ordinar declarat solicită casarea totală a deciziei și menținerea sentinței, deoarece nu este vinovată în cele ce i se incriminează și la moment este divorțată de Supivnic Stanislav, având la întreținere și educație 2 copii minori, unul fiind invalid de gradul I.

5.2. Inculpatul Supivnic Stanislav prin recursul ordinar declarat solicită casarea totală a deciziei și menținerea sentinței, deoarece nu este vinovat în cele ce i se incriminează și că în fața organului de urmărire penală partea vătămată și martorul au confirmat primirea a 23000 euro. În acest sens au fost întocmite acte, care nu au fost anexate la materialele cauzei penale. Totodată în locul acelor acte au fost anexate altele care, ulterior, fiind supuse expertizării s-au adeverit a fi falsificate. La efectuarea expertizei nu a participat, cu toate că dispune de acest drept.

5.3. Avocatul Vicol Ion în recursul ordinar declarat în numele inculpaților Supivnic Marina și Supivnic Stanislav indică că inculpații au fost recunoscuți vinovați pentru o fată pe care nu au săvârșit-o, fiind încălcat dreptul la un proces echitabil, prin prisma prezumției nevinovăției și dreptului la apărare.

Drept urmare, solicită casarea totală a deciziei și menținerea sentinței.

5.4. Avocatul Kovali Vladimir prin recursul ordinar declarat în numele inculpatei Supivnic Marina solicită casarea totală a deciziei cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel motivând că:

- instanța de apel nu s-a expus asupra tuturor argumentelor susținute de apărare;
- a fost încălcată procedura achitare-condamnare, nefiind audiați toți martorii;
- lipsește analiza și aprecierea probelor administrate de apărare;
- Supivnic Marina nu a cunoscut despre acțiunile/inacțiunile lui Supivnic Stanislav, ea fiind permanent ocupată cu îngrijirea copilului invalid.

6. În corespundere cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, referință depune procurorul, solicitând dispunerea inadmisibilității recursurilor declarate.

7. Judecând recursurile ordinare în raport cu materialele cauzei, Colegiul Penal lărgit (*în continuare Colegiul*) concluzionează că acestea urmează a fi admise, cu casarea deciziei instanței de apel și dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Cu titlu preliminar, Colegiul menționează că titularii recursurilor ordinare s-au conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și au depus cererile în termen.

În continuare, Colegiul statuează că potrivit prevederilor art. 434 Cod de procedură penală, *judecând recursul împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia.*

Art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală stipulează că, *hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept, comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.*

Din raportarea jurisprudenței naționale la cea a CtEDO, Colegiul reține că în cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile ce urmează să le soluționeze instanța de apel, hotărârea acesteia urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare, or eroarea de drept admisă în cadrul unei proceduri precedente, afectează echitatea procedurii și instanțele de recurs sunt obligate de a rectifica eroarea de procedură admisă de instanțele ierarhic-inferioare, în caz contrar, art. 6 CoEDO este încălcat (hotărârea CtEDO *Leoni versus Italia*).

Așadar, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea erorilor de drept, ce au dus la adoptarea unei hotărâri netemeinice, în același timp, verificându-se dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Din conținutul cererilor de recurs rezultă că recurenții, invocând temeiurile de casare prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) și 12) Cod de procedură penală – *hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază, nu au fost întrunite elementele infracțiunii și faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită – pledează pentru casarea totală a deciziei instanței de apel și menținerea sentinței.*

Instanța de recurs nu poate prelua cerința de menținere a sentinței pe motiv că aceasta este viciată, or:

a) *prima instanță a examinat și s-a expus asupra învinuirii aduse prin rechizitoriu și nu cea adusă prin ordonanța de modificare a învinuirii din 02 noiembrie 2018 (f.d. 184-187, vol. II).*

În sensul celor menționate, Colegiul reține că prin rechizitoriu Supivnic Stanislav și Supivnic Marina se învinuiesc că ei „**urmărind scopul dobândirii prin înșelăciune și abuz de încredere a bunurilor altei persoane, în urma înțelegerii prealabile și împreună, aflându-se în mun. Chișinău, unde Supivnic Stanislav prezentându-se ca director al SRL „Creativ SV”, profitând de faptul că au intrat în încrederea cetățeanului Greciei, Xhabafti Vasil administrativ al „M.A.A.G.” Xhabafti Vasil, l-a convins pe acesta să încheie cu Supivnic Marina, directorul SRL „Creativ SV”, un contract de vânzare – cumpărare, prin care vânzătorul, Xhabafti Vasil s-a obligat să vândă către SRL „Creativ SV” marfă în sumă de 65000 euro. În continuarea acțiunilor criminale îndreptate spre dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, Supivnic Stanislav și Supivnic Marina au primit în mun. Chișinău la 19.12.2013, 25.12.2013, 29.12.2013, 06.01.2014 marfă expediată din Grecia de către Xhabafti Vasil, în cantitate de 75902 kg de mandarine în sumă totală de 23500 euro, marfă pentru care din start nu aveau intenția să achite. Intrând în posesia mărfii indicate mai sus, Supivnic Stanislav a vândut-o, iar după încasarea banilor rezultați din realizarea mandarinilor, conform planului întocmit în prealabil, prin înșelăciune și abuz de încredere, sub pretextul încheierii unor contracte noi cu alte întreprinderi din mun. Chișinău, a obținut de la Xhabafti Vasil, file de format A4 curate, cu impresiuni de ștampilă a „M.A.A.G.” Xhabafti Vasil și semnătura lui Xhabafti Vasil. Pe aceste file de format A4 curate, cu impresiuni de ștampilă a „M.A.A.G.” Xhabafti Vasil și semnătura lui Xhabafti Vasil, Supivnic Marina și Supivnic Stanislav împreună, au imprimat dispozițiile de plată cu nr. 2 din**

21.12.2013, nr. 3 din 27.12.2013, nr. 4 din 30.12.2013, nr. 5 din 30.12.2013, nr. 5 din 30.12.2013, nr. 1 din 09.01.2014, nr. 2 din 09.01.2014, nr. 3 din 10.01.2014, nr. 7 din 25.03.2014 și nr. 8 din 25.03.2014 semnate la compartimentele conducător/contabil-șef/ a plătit casierul de către Supivnic Stanislav și Supivnic Marina, care certificau faptul, precum că SRL „Creativ SV” s-ar fi achitat cu „M.A.A.G.” Xhabafti Vasil, în persoana lui Xhabafti Vasil, pentru marfa furnizată în temeiul contractului nr. 02/13 din 02.12.2013, ceea ce de fapt nu corespunde realității. În consecință, prin însușirea mărfii și neachitarea prețului pentru ea, părții vătămate Xhabafti Vasil i-au fost cauzate daune în proporții deosebit de mari, în sumă totală de 23500 euro, echivalentul a 419348,10 lei.

Prin acțiunile lor intenționate Supivnic Stanislav și Supivnic Marina au comis infracțiunea prevăzută de art. 190 alin. (5) Cod penal – **escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, săvârșită de două persoane, care a produs daune în proporții deosebit de mari.**”.

Ulterior, prin ordonanțele de modificare a învinuirii din 02 noiembrie 2018 lui Supivnic Stanislav și Supivnic Marina le-a fost modificată învinuirea după cum urmează: **„Inculpatul Supivnic Stanislav, acționând de comun acord și prin înțelegere prealabilă cu Supivnic Marina, la 02.12.2013, având intenția dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, prezentându-se ca director la întreprinderea SRL „Creativ SV”, profitând de faptul că a intrat în încrederea lui Xhabafti Vasile, administrator al „M.A.A.G.”, inducându-l în eroare prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, în privința obiectului contractului, și anume că va executa obligațiile asumate ce constau în plata contravalorii mărfurilor livrate, deși știa cu certitudine de la bun început că nu va achita suma datorată, l-a determinat că încheie cu Supivnic Marina, directorul SRL „Creativ SV” un contract de vânzare-cumpărare, prin care vânzătorul în persoana lui Xhabafti Vasil s-a obligat să vândă către SRL „Creativ SV” marfa, iar cumpărătorul SRL „Creativ SV”, reprezentată de către Supivnic Marina, să achite contraprestația în sumă de 65000 euro.**

Ulterior, în continuarea acțiunilor sale criminale, Supivnic Stanislav și Supivnic Marina au primit în mun. Chișinău la 19.12.2013, 25.12.2013, 29.12.2013, 06.01.2014 marfa expediată din Grecia de către Xhabafti Vasil, în cantitate de 75992 kg de mandarine în valoare totală de 23500 euro, respectiv intrând în posesia mărfii indicate mai sus, Supivnic Stanislav a vândut-o, iar după încasarea banilor rezultați din realizarea mandarinelor, conform planului întocmit în prealabil, **prin comportamentului dolosiv și viclean**, sub pretextul încheierii unor contracte cu alte întreprinderi din mun. Chișinău, obținând și profitând cu rea-credință de încrederea lui Xhabafti Vasil, a obținut de la acesta file de format A4 curate, cu impresiuni de ștampilă a „M.A.A.G.” Xhabafti Vasil și semnătura lui Xhabafti Vasil, ulterior pe aceste file împreună cu Supivnic Marina, au imprimat dispozițiile de plată nr. 2 din 21.12.2013, nr. 3 din 27.12.2013, nr. 4 din 30.12.2013, nr. 5 din 30.12.2013, nr. 1 din 09.01.2014, nr. 2 din 09.01.2013, nr. 3 din 10.01.2014, nr. 7 din 25.03.2014 nr. 8 din 25.03.2014, semnate la compartimentele conducător/contabil-șef/ a plătit casierul către Supivnic Stanislav și Supivnic Marina, care certificau faptul, precum că SRL „Creativ SV” s-ar fi achitat cu „M.A.A.G.” Xhabafti Vasil, în persoana Xhabafti Vasil, pentru marfa furnizată în temeiul contractului nr. 02.12 din 02.12.2013, ceea ce de fapt nu corespunde

realității, astfel prin însușirea mării și neachitării prețului pentru ea, părții vătămate Xhabafti Vasil i-au fost cauzate daune în proporții deosebit de mari, în sumă totală de 23500 euro echivalentul a 419384, 10 lei.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate Supivnic Stanisav, a săvârșit infracțiunea de escrocherie manifestată prin **dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, prin inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, în privința obiectului actului juridic anulabil, încheierea căruia a fost determinată și de comportamentul dolosiv și viclean care produs daune în proporții deosebit de mari, infracțiune săvârșită de mai multe persoane, fapta prejudiciabilă prevăzută de art. 190 alin. (5) Cod penal.**

Inculpata Supivnic Marina, acționând de comun acord și prin înțelegere prealabilă cu Supivnic Stanislav, la 02.12.2013, având intenția dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, ultimul prezentându-se ca director la întreprinderea SRL,, Creativ SV”, profitând de faptul că a intrat în încrederea lui Xhabafti Vasile, administrator al „M.A.A.G.” Xhabafti Vasil, **inducându-l în eroare prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, în privința obiectului contractului, și anume că va executa obligațiile asumate ce constau în plata contravalorii mărfurilor livrate, deși știa cu certitudine de la bun început că nu va achita suma datorată, l-a determinat să încheie cu Supivnic Marina, directorul SRL,, Creativ SV” un contract de vânzare-cumpărare, prin care vânzătorul în persoana lui Xhabafti Vasil s-a obligat să vândă către SRL „Creativ SV” marfa, iar cumpărătorul SRL „Crativ SV” reprezentată de către Supivnic Marina să achite contraprestația în sumă de 65000 euro.**

Ulterior, în continuarea acțiunilor sale criminale, Supivnic Stanislav și Supivnic Marina au primit în mun. Chișinău la 19.12.2013, 25.12.2013, 29.12.2013, 06.01.2014 marfa expediată din Grecia de către Xhabafti Vasil, în cantitate de 75992 kg de mandarine în valoare totală de 23500 euro, respectiv intrând în posesia mărfii indicate mai sus, Supivnic Stanislav a vândut-o, iar după încasarea banilor rezultați din realizarea mandarinelor, conform planului întocmit în prealabil, **prin comportamentului dolosiv și viclean**, sub pretextul încheierii unor contracte cu alte întreprinderi din mun. Chișinău, obținând și profitând cu rea-credință de încrederea lui Xhabafti Vasil, a obținut de la acesta file de format A4 curate, cu impresiuni de ștampilă a „M.A.A.G.” Xhabafti Vasil și semnătura lui Xhabafti Vasil, ulterior pe aceste file împreună cu Supivnic Marina, au imprimat dispozițiile de plată nr. 2 din 21.12.2013, nr. 3 din 27.12.2013, nr. 4 din 30.12.2013, nr. 5 din 30.12.2013, nr. 1 din 09.01.2014, nr. 2 din 09.01.2013, nr. 3 din 10.01.2014, nr. 7 din 25.03.2014 nr. 8 din 25.03.2014, semnate la compartimentele conducător/contabil-șef/ a plătit casierul către Supivnic Stanislav și Supivnic Marina, care certificau faptul, precum că SRL „Creativ SV” s-ar fi achitat cu „M.A.A.G.” Xhabafti Vasil, în persoana Xhabafti Vasil, pentru marfa furnizată în temeiul contractului nr. 02.12 din 02.12.2013, ceea ce de fapt nu corespunde realității, astfel prin însușirea mării și neachitării prețului pentru ea, părții vătămate Xhabafti Vasil i-au fost cauzate daune în proporții deosebit de mari, în sumă totală de 23500 euro echivalentul a 419384, 10 lei.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate Supivnic Marina, a săvârșit infracțiunea de escrocherie manifestată prin **dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, prin inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte**

mincinoase, în privința obiectului actului juridic anulabil, încheierea căruia a fost determinată și de comportamentul dolosiv și viclean care produs daune în proporții deosebit de mari, infracțiune săvârșită de mai multe persoane, fapta prejudiciabilă prevăzută de art. 190 alin. (5) Cod penal.”.

Judecând cauza, prima instanță în partea descriptivă a sentinței indică starea de fapt și de drept reținută în rechizitoriu, expunându-se în privința acesteia.

Prin urmare, obiect de studiu în prima instanță nu a constituit noua învinuire, ci cea care a fost abrogată prin noua învinuire, ceea ce a adus încălcarea prevederilor art. 325 Cod de procedură penală.

b) *prima instanță nu a făcut o analiză probelor administrate.*

În sensul celor constatate, Colegiul, reținând prevederile art. art. 100 alin. (4), 101 alin. (1)-(4) Cod de procedură penală, remarcă că, verificarea probelor este o activitate a instanței privind constatarea veridicității probei sub aspectul corespunderii datelor de fapt pe care le conține proba cu realitatea obiectivă. Verificarea constă în analiza probelor administrate, coroborarea lor cu alte probe, verificarea sursei de proveniență a probelor.

Verificarea probelor poate avea loc doar prin aplicarea procedeele probatorii prevăzute de cod și se efectuează la toate fazele procesului penal.

Sunt supuse verificării atât datele de fapt, cât și mijloacele de probă din care au fost obținute. Probele se verifică atât prin efectuarea acțiunilor procesuale prevăzute de Codul de procedură penală, cât și printr-o analiză logică a conținutului probei, a coroborării lor. Într-o hotărâre este necesar nu numai de a enumera probele, dar și de a expune esența acestora și legătura lor cu conținutul altor probe care în ansamblu confirmă sau infirmă o circumstanță pe cauză, de a argumenta de ce unele probe sunt admise, iar altele respinse.

Astfel, instanța de recurs menționează că aprecierea probelor este unul din cele mai importante momente ale procesului penal, deoarece întregul volum de muncă depus de către organele de urmărire penală, de instanțele judecătorești, cât și de părțile din proces, se finalizează prin soluția ce va fi dată în urma acestei activități.

Legea stabilește că probele admisibile sunt apreciate după relevanța, concludența și utilitatea acestora. De menționat că proba trebuie apreciată și după veridicitatea acesteia. Veridicitatea probelor poate fi caracterizată ca o corespundere a datei de fapt examinată de către instanță cu realitatea pe care aceasta o probează.

Toate probele în ansamblu sunt apreciate din punct de vedere al coroborării lor, cu respectarea art. 101 Cod de procedură penală.

În acest context se menționează că, în cazul în care instanța de apel nu este de acord cu aprecierea probelor de către procuror și a ajuns la concluzia reîncadrării acțiunilor incriminate inculpatului, atunci ea urma să dezvăluie această concluzie și să își expună punctul său de vedere asupra fiecărei probe aduse în sprijinul învinuirii, fapt ce pe caz nu a avut loc, fiind înfăptuită o apreciere formală de ordin general a circumstanțelor cauzei penale, lăsând fără justă apreciere probatoriul administrat pe cauză.

Contrar acestor prevederi, prima instanță doar a enumerat și descris probele administrate pe întreg procesul penal și s-a pronunțat insuficient de clar asupra admisibilității sau inadmisibilității probelor administrate și cercetate, selectiv reținând conținutul unor probe la formarea concluziilor sale, fără a efectua o analiză amplă, din punct de vedere al relevanței, concludenței, utilității și veridicității ei, în

ansamblu prin coroborare lor, ținând cont și de alte aspecte ce rezultă din conținutul ansamblului probator, efectuând o analiză și motivare neconvingătoare a concluziilor sale, deviind astfel de la cerințele prevăzute de art. 384-397 Cod de procedură penală.

În plus, doar simpla enumerare a probelor, fără coroborarea lor, nu reprezintă efectuarea procesului de apreciere a probelor, în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală, iar hotărârea este bazată pe presupuneri, fără a se face o analiză multilaterală și coerentă a tuturor probelor, a legăturii dintre ele.

c) *prima instanță a introdus în sentința de achitare formulări ce pun la îndoială nevinovăția celui achitat, fapt ce contravine art. 394 alin. (3) pct. 2) Cod de procedură penală.*

În acest sens, Colegiul menționează că hotărârea trebuie să corespundă atât după formă cât și după conținutul normelor art. 384-397 Cod de procedură penală. Sentința se expune în mod consecvent, astfel ca o nouă situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea, excluzându-se folosirea formulărilor inexacte. Totodată, dispozitivul este o parte esențială a hotărârii și reprezintă soluția aleasă de instanță. De aceea, el trebuie să fie concis, explicit, categoric și să coreleze cu motivarea soluției adoptate. În sens contrar, hotărârea este netemeinică.

Tot aici, se subliniază că obligația instanței de a-și motiva hotărârea face parte din setul de garanții stabilite pentru existența unui proces echitabil. Or, potrivit jurisprudenței constante a CtEDO, expuse în cazurile aplicării art. 6 CoEDO, s-a conchis că în procedurile desfășurate în fața judecătorilor, înțelegerea condamnării se bazează, în principal, pe motivele indicate în deciziile luate (hotărârea CtEDO *Taxquet versus Belgia*), iar o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal (hotărârea CtEDO *Suominen versus Finlanda*).

În contextul celor relatate, Colegiul evidențiază că în partea descriptivă a sentinței, prima instanță a indicat diferite temeuri de achitare cât și s-a făcut referire la circumstanțe care permit concluzionarea încetării procesului penal.

Astfel, pe de o parte prima instanță face referire la lipsa probelor „*Instanța de judecată atestă că procurorul nu a prezentat probe certe ce ar confirma comportamentul dolosiv sau viclean a lui Supivnic Stanislav și Supivnic Marina.*”, apoi că între inculpați și partea vătămată există relații civile „*În speța dată, instanța constată cu certitudine existența unui raport juridic guvernate de normele civile. (...) Instanța reține, că în cazul de față, acuzatorul de stat nu a prezentat probe ce ar confirma că Supivnic Stanislav și Supivnic Marina ar fi acționat cu rea-voință în raport cu partea vătămată Xhabafti Vasil, prin faptul neîntoarcerii datoriei conform contractului de vânzare cumpărare din 02.12.2013. Or, neîntoarcerea datoriei nu poate fi doar rezultatul infracțiunii de escrocherie, ci poate fi și consecința unei nereușite economice. La fel instanța apreciază că acuzatorul de stat nu a prezentat probe ce ar demonstra că Supivnic Stanislav și Supivnic Marina au întreprins anumite procedee frauduloase în detrimentul victimei față de obligațiile asumate.*”, ca ulterior să concluzioneze că „*În speță, înaintarea învinuirii de către procuror a fost efectuată cu depășirea termenului legal, deoarece calitatea de bănuț în privința lui Supivnic Stanislav expirase de drept la data de 04 septembrie 2014, însă învinuirea i-a fost înaintată doar la data de 05 noiembrie 2014 și astfel organul de urmărire penală a admis o ingerință în garanțiile prevăzute de art. 22 Cod de procedură penală. (...) Deci, procurorul la înaintarea învinuirii față de Supivnic*

Stanislav la data de 05.11.2014 a omis termenul de 3 luni de punere sub învinuire, care urma a fi calculat din data inițierii urmăririi penale în privința acestuia, fiind omis termenul dat se consider, ca fiind o încălcare a legii procesual penale.”

Revenind asupra recursurilor ordinare, verificând și analizând decizia recurată, raportat la motivele invocate de recurenți, Colegiul reține că, declanșând o continuare a judecării cauzei în fond, apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată exercitat, produce un efect devolutiv complet, în sensul că provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept, în privința persoanelor care l-au declarat și vizavi de problemele ce le ridică aceștia. Prin alte cuvinte, fiind investită cu o situație de fapt, instanța de apel, ca urmare a efectuării cercetării judecătorești, în decizia adoptată trebuia să expună concluzia generală pe marginea apelului, precum și temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea criticilor invocate de procuror, analizând probele și indicând expres care sunt motivele respingerii unora și aprecierii critice a altora.

Statuând asupra principiului respectării normelor de drept menționate, Colegiul penal lărgit, verificând și analizând *per ansamblu* decizia instanței de apel, raportată la criticele recurenților, constată că ***instanța de apel la adoptarea soluției nu a respectat întocmai prevederile legale, ignorând exigențele legii procesual-penale în partea motivării hotărârii***, or în cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare, dacă eroarea constatată nu poate fi corectată de instanța de recurs.

La caz, instanța de apel, în conformitate cu art. 100 alin. (4) Cod de procedură penală, nu a supus verificării minuțioase, multilaterale și obiective toate probele administrate în cauza penală și nu a făcut o analiză a tuturor probelor în coroborare.

În contextul dat, se specifică și că instanța de apel nu a exercitat o cercetare judecătorească sub toate aspectele, prin prisma respectării principiilor nemijlocirii și a contradictorialității, or numai după administrarea întregului probatoriu, instanța stabilește adevărul evaluând în acest scop atât mijloacele de probă administrate în cursul urmăririi penale cât și cele din cursul judecății.

La acest capitol, Colegiul constată că instanța de apel a omis să audieze martorii Malcoci Artur, Panpuh Iuri și Malinovschi Vladimir, dându-se doar citire la declarațiile făcute de aceștia în primă instanță, în vederea perceperii direct a faptelor și împrejurărilor relatate de aceștia precum și reacțiile lor la întrebările adresate.

Mai mult, instanța de apel nici nu s-a expus asupra pertinentei, concludenței, utilității și veridicității acestor probe, lăsându-le fără apreciere.

Referitor la această situație, Colegiul menționează că, este indubitabil că, prerogativa de a aprecia relevanța unei *oferte de probă*, inclusiv celei făcute de martori, i-a aparținut instanței de apel, care trebuia să argumenteze faptul necitației și neaudierii nemijlocite a tuturor martorilor, confirmând prin aceasta echitatea procedurii de judecarea a cauzei în apel.

De asemenea, din cercetarea procesului-verbal al ședinței de judecată, rezultă că instanța de apel a audiat martorii Muzhaqi Refat și Votsios Dimitrios (f.d. 113-114 și 117-118, vol. III), însă cele relatate de martori nu își găsesc reflectare în textul hotărârii și nu au fost apreciate.

Astfel, Colegiul concluzionează că judecarea apelului în prezenta cauză penală a avut loc cu derogări de la normele procesual-penale, or instanța de apel, fără a

cerceta pe toți martorii și fără a supune aprecierii toate probele, în ansamblu, prin coroborare, a conchis asupra temeiniciei învinuirii aduse, luând poziția acuzării. În situația expusă supra, Curtea de Apel nu și-a îndeplinit obligația de a judeca cauza după regulile primei instanțe și de a pune la baza hotărârii adoptate acele probe, care trebuiau a fi cercetate în condițiile nemijlociri și contradictorialității, de vreme ce cei care au responsabilitatea de a decide cu privire la vinovăția sau nevinovăția unui acuzat ar trebui, în principiu, să fie în măsură să audieze victimele, învinuitul și martorii în persoană și să evalueze credibilitatea declarațiilor date de aceștia, evaluarea credibilității fiind o sarcină complexă care nu poate fi îndeplinită, de obicei, numai prin darea citirii declarațiilor, după cum a procedat de altfel în cauza deferită judecării instanța de apel.

În lumina celor expuse, se consideră că statuarea asupra vinovăției lui Supivnic Stanislav și Supivnic Marina, fără o audiere repetată a tuturor martorilor și o analiză a tuturor probelor, prin prisma art. 100 Cod de procedură penală, a fost contrară garanțiilor unui proces echitabil, în sensul art. 6§1 CoEDO, or, dreptul la un proces echitabil obligă o instanță de apel să audieze din nou declarațiile martorilor, în baza cărora o instanță ierarhic-inferioară a achitat acuzatul, ținând cont de faptul că reaudierea în astfel de cazuri are drept scop asigurarea unei examinări corespunzătoare a cauzei în baza unei noi evaluări directe a probelor (*hotărârea Dan versus Republica Moldova (nr. 2)*).

Drept consecință, decizia instanței de apel urmează a fi desființată *ad integrum*, speței fiindu-i incident cazul prevăzut de art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală potrivit căruia, *judecând recursul instanța este în drept să-l admită, cu casarea hotărârii atacate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs, or în cauza dată, instanța de apel nu și-a exercitat în deplină măsură atribuțiile prevăzute de lege și aceste erori nu pot fi corectate de instanța de recurs, deoarece aceasta nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza și de a se pronunța asupra legalității sentinței primei instanțe, substituind instanța care a judecat apelul cu încălcarea prevederilor procesual-penale.*

La rejudecarea cauzei instanța urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor circumstanțelor de fapt ale cauzei și să țină seama de cele invocate în prezenta decizie, să verifice și să aprecieze probele administrate și examinate în instanța de fond, să le dea o apreciere cuvenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, să înlăture omisiunile admise și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul Penal lărgit

d e c i d e:

Admite recursurile ordinare declarate de către inculpații Supivnic Marina și Supivnic Stanislav, avocatul Vicol Ion, în numele inculpaților Supivnic Marina și Supivnic Stanislav, și a avocatului Kovali Vladimir, în numele inculpatei Supivnic Marina, casează total decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 25

octombrie 2021 în cauza penală privindu-i pe **Supivnic Stanislav XXXXX** și **Supivnic Marina XXXXX**, și dispune rejudecarea cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Supivnic Stanislav XXXXX și **Supivnic Marina XXXXX** urmează a fi eliberați imediat din penitenciar dacă au fost reținuți în baza deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 octombrie 2021 sau dacă în privința acestora nu este aplicată măsură preventivă sub formă de arest sau aceștia nu execută pedeapsă penală în baza altor hotărâri judecătorești.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia pronunțată integral la 17 iunie 2022.

Președinte

TOMA Nadejda

Judecători

CATAN Liliana

DIACONU Iurie

GUZUN Ion

BOICO Victor